

pátek 16/6

Předklášteří u Tišnova

Porta coeli, 19³⁰

Societas Incognitorum

Soli

Pavla Radostová, Kateřina Šujanová soprán

Jan Mikušek alt

Ondřej Múčka tenor

Jiří Miroslav Procházka bas

Eduard Tomaščík dirigent, přepis a spartace
historických pramenů

Ve spolupráci

město
TIŠNOV

muo | MUZEUM UMĚNÍ
OLOMOUC

Ripieni

Linda Nepivodová, Yveta Fendrichová soprán

Tamara Kubandová alt

Ivan Nepivoda tenor

Martin Šujan bas

Capella

Vojtěch Zajíc, Eva Kalová housle

Richard Šeda, Barbora Mišoňová cink

Veronika Svačinová, Braňo Lariš viola

Pavel Novotný, Jan Triebenekl, Ondřej Sokol
trombon

Petr Jurášek, Jaroslav Kocůrek klarina

Petra Čadová violoncello

Lukáš Verner kontrabas

Marek Čermák varhanní pozitiv

program

Pavel Josef Vejvanovský – Adam Václav Michna: Zvěstování

(**Missa Martialis** P. J. Vejvanovského versus Michnovy písně k Slavnosti Zvěstování Páně)

Pavel Josef Vejvanovský

(1639 Hukvaldy? – 1693 Kroměříž)

Adam Václav Michna

(1600 Jindřichův Hradec – 1676 tamtéž)

Johann Jacob Kerll

(1627 Adorf – 1693 Mníchov)

1. Introitus: Adam Václav Michna

Archanjelské poselství aneb Zvěstování Panny Marie (*Tutti*)

2. Oratio (*Chorál*)

3. Kyrie, Gloria

Pavel Josef Vejvanovský – **Missa Martialis** (*Tutti*)

3. Graduale

Adam Václav Michna – Archanjelské Ave (*Soli*)

4. Alleluia

Pavel Josef Vejvanovský – Sonáta B mollis
(klarina, cink, violy, basso continuo)

5. Credo

Pavel Josef Vejvanovský – **Missa Martialis** (*Tutti*)

6. Offertorium

Ave Maria (*Chorál*)

7. Sanctus, Benedictus

Pavel Josef Vejvanovský – **Missa Martialis** (*Tutti*)

8. Ad Elevationem

Johann Jacob Kerll – Toccata cromatica con durezza e ligature
(*varhany solo*)

9. Agnus Dei

Pavel Josef Vejvanovský – **Missa Martialis** (*Tutti*)

10. Communio

Adam Václav Michna – Svaté lásky Labirynt (*Tutti*)

11. Conclusio

Ite Missa est (*Chorál*)

V březnu roku 1682 dokončil kroměřížský biskupský trubač a kapelník **Pavel Josef Vejvanovský** (1639–1693) unikátní mši zkomponovanou k příležitosti Slavnosti Zvěstování Páně (25. 3.). V té době už byl zkušený, řemeslně i umělecky vybavený skladatel, obeznámený s nejnovějšími hudebními trendy tehdejší evropské hudby. Dokladem toho je jeho **Missa Martialis** zkomponovaná pro 2 clariny, 2 housle, violy, trombóny, 5 zpěváků, sbor a basso continuo, která je uložena v hudebním archivu Arcidiecézního muzea Kroměříž a která dnes zazní ve své **novodobé premiéře**.

Vejvanovský je autorem značného množství duchovního repertoáru, který se z velké části dochoval až do současnosti. Bohužel je to oblast moravského baroka, která stále čeká na své znovuzkříšení. Missa Martialis ukazuje biskupského kapelníka ve zcela originálním kompozičním světle. Přestože tato mše není postavena na virtuózních pěveckých partech italského typu, svou formální a harmonickou koncepcí je naprosto výjimečná. Ve srovnání s autorovými současníky, jako je H. I. F. Biber či J. H. Schmelzer, jde o suverénní způsob hudebního myšlení, který nepostrádá originalitu, ale také stylový nadhled a v některých ohledech i velmi progresivní prvky.

O něco málo starší Vejvanovského kolega byl **Adam Václav Michna** (1600–1676). Z dobových pramenů lze usuzovat, že oba skladatelé o sobě museli vědět; zda se znali osobně, to už se asi nedozvíme. Michnův skladatelský odkaz je v současnosti znám hlavně díky jeho duchovním písním, které se zpívají dodnes (např. Chtíc, aby spal). A zdá se, že to není náhoda. V dané souvislosti se Michna působící celý život v Jindřichově Hradci jeví jako výrazný lokální autor, který ve srovnání s Vejvanovským vychází mnohem více z domácího duchovního prostředí. Přestože jeho hudební odkaz zahrnuje také tři sbírky latinské liturgické hudby, hlavní těžiště tvorby spatřujeme ve sbírkách písnových. To je také důvod, proč jsme do našeho programu zahrnuli právě tento repertoár. Jeho čtyřhlasé české písně reflektující Slavnost Zvěstování Páně zastávají v našem programu imaginární proprium. Jsou tedy krásnou ukázkou dvou odlišných skladatelských osobností pohybujících se v přibližně stejné době na našem území.

Eduard Tomašík

Sopranistka **Pavla Radostová** od 5 let zpívá s rodinným souborem Musica Laetitia, který se věnuje převážně barokní hudbě. Je absolventkou brněnské konzervatoře a JAMU. Jako sólová a ansámblová zpěvačka pravidelně spolupracuje se soubory různých žánrových zaměření (Ensemble Opera Diversa, Czech Ensemble Baroque, Tupá Šídla, Musica Laetitia, Collegium 1704, Ensemble Inégal, Filharmonie Brno, Brno Contemporary Orchestra, orchestr BERG, Musica Aeterna, B-Side Band atd.) a dirigenty (A. Liebreich, P. Veber, R. Válek, V. Luks, P. Šnajdr, M. de Rose, G. Tardonová, W. Herbers, D. R. Davies, V. Spurný, D. Kalousek atd.). V roce 2018 debutovala jako Barena v opeře *Její pastorkyňa* Leoše Janáčka v Jihočeském divadle v Českých Budějovicích. Svě vzdělání si rozšiřuje pravidelnou účastí na pěveckých kurzech a workshopech (Letní škola barokní hudby, Letní hudební akademie Kroměříž, atd.) pod vedením předních českých i zahraničních lektorů (Kateřina Kněžíková, Piotr Olech, Jean-François Lombard, Emma Kirkby, Andreas Scholl, Michail Lanskoj, Gabriela Beňačková).

Sopranistka **Kateřina Šujanová** vystudovala zpěv na Konzervatoři v Teplicích a později na JAMU v Brně. Během studia se zúčastnila několika studijních pobytů (Sommerakademie Mozarteum Salzburg, Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Hamburg) a absolvovala interpretační kurzy u Alaina Nonata a Evelyn Tubbs.

Spolupracovala s Operním studiem Hamburg v roli Mozartovy Zuzanky v opeře *Figarova svatba*, Národním divadlem Brno, Českým filharmonickým sborem, Musicou Floreou, Severočeskou filharmonií, Musicou Figuralis a dalšími. Je členkou Two Ksichties a od roku 2004 je stálou členkou souboru Societas Incognitorum. V současné době vyučuje zpěv na ZUŠ v Blansku.

Jan Mikušek vystudoval na brněnské konzervatoři hru na cimbál a dirigování, ve studiu dirigování pokračoval na pražské AMU u Františka Vajnara. Dirigoval muzikály *Hair* a *Rusalka*, pro Divadlo J. K. Tyla v Plzni aranžoval a nastudoval rockovou operu *Juno a Avos*. Od roku 2000 je dirigentem komorního sboru Vox Nymburgensis. Během studia se začal věnovat také zpěvu, nejprve u Marcyna B. Sczyrcińskiego, následně u Terezie Blumové. Pravidelně se účastnil mistrovských kurzů u Maria

van Alteny. Spolupracuje se soubory Capella Regia Praha, Musica Florea, Ritornello či Societas Incognitorum, s Jiřím Stivínem a souborem Ensemble Damian, účinkoval v několika rolích v pražském Národním divadle. Ve svém repertoáru má oratoria, mše a kantáty J. S. Bacha, G. F. Händela, G. Carissimiho, G. B. Pergolesiho, A. Vivaldiho, A. Draghiho a J. H. Wiederera. V mužském kvartetu Affetto svůj záběr rozšiřuje také na hudbu soudobou a experimentální. Je spoluzakladatelem Mezinárodního festivalu cimbálu ve Valašském Meziříčí.

Tenorista **Ondřej Múčka** se v dětství učil hrát na housle. Během studia na Biskupském gymnáziu v Brně začal navštěvovat ZUŠ se zaměřením na chrámovou hudbu, kde obdržel své první hodiny varhan, liturgiky a zpěvu. Je trojnásobným magistrem na Umělecké univerzitě ve Štýrském Hradci (varhanní literatura a improvizace, dirigování sboru a orchestru, gregoriánský chorál). V průběhu tohoto studia měl možnost podílet se pěvecky i hráčsky na mnoha evropských hudebních festivalech. Je varhaníkem a sbormistrem při kostele sv. Jakuba v Brně. V březnu 2009 byl jmenován diecézním organologem a Referentem pro liturgickou hudbu brněnské diecéze. Koncertuje na varhany, je uměleckým vedoucím komorního vokálního tělesa Sol et Sedes, sólistou ansámblu Grazer Choralschola, s nímž pravidelně koncertuje v nejrůznějších koutech světa, členem vokálního ansámblu Societas Incognitorum a také poměrně často participuje na koncertech předních českých souborů specializujících se na dobovou provozovací praxi (Ensemble Inégal, Musica Florea, Collegium 1704, Schola Gregoriana Pragensis, ad.) Příležitostně vede kurzy gregoriánského chorálu (St. Gallen, Švýcarsko) a vyučuje liturgickou hudbu a hudební praxi.

Jiří Miroslav Procházka získal první zkušenost se zpěvem v dětském sboru Kantiléna. Vystudoval brněnskou konzervatoř ve třídě Petra Julíčka, poté klasický zpěv na bratislavské VŠMU u prof. Hany Bandové-Štolfové a pražskou HAMU u Martina Bárty. Od roku 2013 je hostem Janáčkovy opery Brno, také spolupracuje s pražským Národním divadlem, Národním divadle Antonína Dvořáka v Ostravě a s Komorní operou JAMU. Dosáhl úspěchů na mnoha tuzemských i mezinárodních pěveckých soutěžích, účastnil se barokních interpretačních kurzů u polského

kontratenoristy Jakuba Burzyňského či u Adama Plachetky. Vystupuje na hudebních festivalech, jako je Hudební festival Znojmo, Smetanova Litomyšl, Janáčkův máj, Janáček Brno, Olomoucké barokní slavnosti, Soozvuk Bratislava, Zadarské hudební večery, Mezinárodní hudební festival Weingarten ad. Spolupracuje s hudebními a divadelními tělesy jako např. Filharmonie Brno, PKF – Prague Philharmonia, Jihočeská komorní filharmonie, Czech Ensemble Baroque, Collegium 1704, Ensemble Inégal, Musica Aeterna, Musica Florea, Ensemble Damian, Musica Figuralis, Musica da camera Brno, Czech virtuosi, Opera diversa, Moravské klavírní trio, Trio Milonguero, Q-vox, Kantiléna, Divadlo Feste ad.

SOCIETAS INCOGNITORUM je brněnský vokální kvintet, který se zabývá téměř převážně interpretací hudby 16. a 17. století. Založen byl v roce 1998 jako profesionální sólový ansámbl a svým poněkud složitějším názvem byl obdařen na svém vůbec prvním koncertě; protože nechtěl rozšiřovat řady *Music, Capell a Ensemblů*, už si jej ponechal.

Soubor zpočátku repertoárově vyrůstal na dílech předních renesančních a raně barokních skladatelů (Gesualdo, Hassler, Monteverdi, Schütz.), posléze se však jeho pozornost obrátila jiným směrem. Začal vyhledávat a objevovat autory, jejichž život a tvorba úzce souvisí s českým a moravským regionem, avšak kteří zůstali dnešní veřejnosti – a to i odborné – zcela utajeni.

Díky badatelské činnosti uměleckého vedoucího MgA. Eduarda Tomaštika, Ph.D. tak ansámbl ve spolupráci s Českou televizí a rozhlasem novodobě premiéroval skladby z hlavních moravských center: Olomouc, Mikulov, Kroměříž, Jindřichův Hradec aj. Eduard objevil řadu skvostných špičkových děl, která jsou přinejmenším na stejné (ne-li vyšší) úrovni jako díla světově proslulejších autorů. Právě tato činnost je pro soubor charakteristická a velmi ceněná v odborných kruzích. Dnes tyto skladby tvoří širokou repertoárovou základnu ansámblu, s níž podnikl nespočet světových novodobých premiér a v tomto počínání hodlá také pokračovat s řadou dalších unikátních titulů, které má nyní k dispozici.

Název souboru tímto navíc získal nový rozměr – s trochou nadsázky se dá říct, že Societas Incognitorum představuje širokému obecenstvu jakousi „společnost neznámých“ vynikajících autorů, kteří však nepochopitelným řízením osudu neprávem zapadli v toku času.

Mimoходом: Societas Incognitorum (v překladu Společnost neznámých) v minulosti skutečně existovala. Tento spolek (celým názvem Societas eruditorum incognitorum in terris austriacis) byl založen moravským baronem Josefem Petrášem v roce 1746 v Olomouci pro podporu umění a nejmodernějších myšlenek jak na poli vědeckém tak kulturním. Sdružení pokrokově smýšlejících učenců se stalo vůbec prvním svého druhu na území Rakouska.

Pro dnešní koncert je vokální jádro souboru rozšířeno o sbor a orchestr.

Dirigent, sbormistr, tenorista, a cimbalista **Eduard Tomaščík** je absolventem bratislavské konzervatoře (hra na cimbál), posléze vystudoval na JAMU obor dirigování sboru pod vedením doc. Josefa Pančíka a dirigování orchestru u prof. Otakara Trhlíka a Jana Zbavitele. Své odborné znalosti si dále rozšířil doktorandským studiem hudební vědy na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity se zaměřením na hudební dění na Moravě v 17. století. Svou badatelskou činností v tomto oboru pravidelně přispívá k objasňování hudebně-historických vztahů v evropském kontextu, založeném na podrobném studiu dobových pramenů.

V letech 1996–1998 působil jako asistent sbormistra operního sboru Janáčkova divadla v Brně a Brněnského akademického sboru. V roce 1998 založil komorní soubor staré hudby Societas Incognitorum se zaměřením na vokální a vokálně-instrumentální hudbu 16. a 17. století. S tímto souborem uskutečnil řadu koncertních a studiových novodobých premiér ve spolupráci s Českou televizí a mnoha rozhlasovými stanicemi. Diskografie souboru se může pyšnit mnoha zahraničními i tuzemskými oceněními, podobně jako řadou zajímavých spoluprací s předními interprety staré hudby (Stephen Stubbs, Schola Gregoriana Pragensis, Barbara Maria Willi a další).

V posledních letech se Eduard Tomaščík začal zabývat také žánrovými přesahy staré hudby a hledat společné jmenovatele se současnými hudebními žánry, což vyústilo v unikátní spolupráci se slovenským jazzovým triem PaCoRa; jejich společný projekt spojující renesanční vokální polyfonii s prvky swingové a jazzové sféry mělo naše publikum možnost už vyslechnout.

Eduard působí také jako lektor na interpretačních kurzech se zaměřením na starou hudbu a jako dirigent a sbormistr je přizván ke spolupráci s různými vokálními a orchestrálními tělesy u nás i v zahraničí. Je zakládajícím členem hudebního tria PONK, jehož hlavním záměrem je přetlumočit široké veřejnosti moravský folklor moderními prostředky.

Archanjelské poselství aneb Zvěstování Panny Marie

Novinu poslouchejte
nikdy neslýchanou,
v srdci ji zachovejte
nikdy nevidanou.
Z nebe jestiž vyslaný
posel z všech vybraný,
Gabriel jmenovaný,
do příbytku Panny.

Hotovil se k poselství
tak vzácnému pilně,
vše nebeské knížectví
pomáhalo silně.
Ozdobeny jsou krásně
barvami mnohými
a zlatem, stříbrem jasně,
kameny drahými.

Tak a jináč ozdoben
ku Panně vstupoval,
sobě stále podoben
tak jest k ní promlouval:
»Zdrávas, Panno, milosti
Božskou naplněná,
nádobo drahá Božství
z mnohých vyvolená.

Co jsi v Písmě čítala,
že panna porodí,
to jsi již vyžádala,
z tebe Bůh se rodí.
Odtud mezi ženami
jsi přepožehnaná,
jakž i mezi pannami
jsi nad panny Panna.

Pane, smiluj se.

Kriste, smiluj se.

Pane, smiluj se.

Kyrie, eleison.

Christe, eleison.

Kyrie, eleison.

Gloria in excelsis Deo et in terra
pax hominibus bonae voluntatis.
Laudamus te, benedicimus te,
adoramus te, glorificamus te, gratias
agimus tibi propter magnam gloriam
tuam, Domine Deus, Rex caelestis,
Deus Pater omnipotens.
Domine Fili unigenite, Jesu Christe,
Domine Deus, Agnus Dei,
Filius Patris.

Qui tollis peccata mundi, miserere
nobis; qui tollis peccata mundi,
suscipe deprecationem nostram, qui
sedes ad dexteram Patris, miserere
nobis. Quoniam tu solus Sanctus, tu
solus Dominus, tu solus Altissimus,
Jesu Christe, cum sancto Spiritu in
gloria Dei Patris. Amen.

Sláva na výsostech Bohu
a na zemi pokoj lidem dobré vůle.
Chválíme tě. Velebíme tě.

Klaníme se ti. Oslavujeme tě.
Vzdáváme ti díky pro tvou velikou
slávu. Pane a Bože, nebeský králi,
Bože, Otče všemohoucí.
Pane, jedno rozený Synu, Ježíši Kriste,
Pane a Bože, Beránku Boží,
Synu Otce.

Ty, který snímáš hříchy světa, smiluj
se nad námi; ty, který snímáš hříchy
světa, přijmi naše prosby. Ty, který
sedíš po pravici Otce, smiluj se nad
námi. Neboť ty jediný jsi Svätý, ty
jediný jsi Pán, ty jediný jsi Svrchovaný,
Ježíši Kriste, se svatým Duchem ve
slávě Boha Otce. Amen.

Archanjelské Ave

Poslyšte a podívejte se,
jaké jest to veselí,
jaká svadba, radujte se,
ó lidé, ó anjely!

Maria Panna nevěsta,
ženich jest Emmanuel,
družba poslaný do města
Nazarétu Gabriel.

S drahým studem obarvená
bylať jest tvář panenská:

když jsou měly promluvená
slova být archanjelská.

Odkud pak to zapejření,
pověz medle, panenské?
Odkud podobné zardění
vyskočilo anjelské?

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum, non factum, consubstantialem Patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato; passus et sepultus est, et resurrexit tertia die secundum Scripturas, et ascendit in caelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur: qui locutus est per prophetas. Et unam sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.

Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, všeho viditelného i neviditelného. Věřím v jednoho Pána Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, který se zrodil z Otce přede všemi věky: Bůh z Boha, Světlo ze Světla, pravý Bůh z pravého Boha, zrozený, nestvořený, jedné podstaty s Otcem: skrze něho všechno je stvořeno. On pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe. Skrze Ducha svatého přijal tělo z Marie Panny a stal se člověkem. Byl za nás ukřižován, za dnů Poncia Piláta byl umučen a pohřben. Třetího dne vstal z mrtvých podle Písma. Vstoupil do nebe, sedí po pravici Otce. A znovu přijde ve slávě soudit živé i mrtvé a jeho království bude bez konce. Věřím v Ducha svatého, Pána a dárce života, který z Otce i Syna vychází, s Otcem i Synem je zároveň uctíván a oslavován a mluvil ústy proroků. Věřím v jednu, svatou, všeobecnou, apoštolskou církev. Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů. Očekávám vzkříšení mrtvých a život budoucího věku. Amen.

Ave Maria, gratia plena,
Dominus tecum.
Benedicta tu in mulieribus,
et benedictus fructus ventris tui.

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus
Deus Sabaoth.
Pleni sunt caeli et terra gloria tua.
Hosanna in excelsis.

Benedictus qui venit
in nomine Domini.
Hosanna in excelsis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
dona nobis pacem.

Svaté lásky Labirynt

Ach, ach, nevím kudy kam,
ach, točím se sem i tam,
má lásko, ó Kriste můj,
Právě jsem v labiryntu,
v zmateným labiryntu.
Má lásko, ó Kriste můj!

Kdož mne z něho vyvede
a ku Kristu přivede?
Má lásko, ó Kriste můj!
Buď, lásko, Ariadna,
s nitičkou Ariadna!
Má lásko, ó Kriste můj!

Zdravas Maria, milostiplná,
Pán s tebou.
Požehnaná ty mezi ženami
a požehnaný plod života tvého.

Svatý, Svatý, Svatý Pán,
Bůh zástupů.
Nebe i země jsou plny tvé slávy.
Hosana na výsostech.

Požehnaný, jenž přichází
ve jménu Páně.
Hosana na výsostech.

Beránku Boží, který snímáš
hříchy světa, smiluj se nad námi.
Beránku Boží, který snímáš hříchy
světa, daruj nám pokoj.

Přes pahrbky a skály
vandrujme, budme stálí!
Má lásko, ó Kriste můj!
Hledejme bez přestání,
kde máš tvé, Kriste, stání!
Má lásko, ó Kriste můj!

Jestli tě tam nenajdem,
snad tě v oudolí najdem.
Má lásko, ó Kriste můj!
Přehledáme jeskyňky,
prozradí tě kaminky.
Má lásko, ó Kriste můj,!

Ite, missa est

Jděte, mše je skončena